

FIGYELŐ

A műkedvelő együttesek évi versenye

I.

Április 2-án és 3-án zajlottak le Noviszádon a kultúregyesületek és tömegszervezetek műkedvelő színjátszó csoportjainak és az amatőrszínházak ezévi versenyének záróelőadásai, amelyeken a szerb-horvát, magyar, szlovák, román és ruszin műkedvelőcsoportok legjobbjai léptek fel. Ez volt a befejezése a Vajdaságban szokatlanul nagyméretű kulturális megmozdulásnak. A selejtező és a záróversenyen 241 szerbhorvát, 73 magyar, 32 román, 24 szlovák és 10 ruszin, tehát összesen 380 színjátszó csoport és amatőrszínház vett részt.

Ezzel a jelentős kultúresemménnyel kapcsolatban érdemes rövid visszapillantást vetni a műkedvelő egyesületek és színjátszó csoportok munkájának fejlődésére.

1945-ben műkedvelő csoportjaink számbelileg gyarapodtak valamivel, de repertoárjuk nagyjából még a régi maradt. Bemutattak jó darabokat is (Szakadék, Miniszterné, Sáríbíró, Ludas Matyi, Csehov-darabok, Karnyóné, A lázadók, Nem pihen a kalapács stb.), de ugyanakkor igen gyakran találkozhattunk olyan »színművekkel« is mint amilyenek »Kutya legyek«, »Dániel ne bögj«, »Egy óra az örültek házában«, »Barna ki lesz csapva«, »A varázsló« és még sok álnépszínművel, értéktelen, sőt káros operettekkel stb. Tekintettel arra, hogy jó színdarabok szempontjából valójában igen szűkösen állunk, a »Színpadunk« füzet sorozata lett volna hivatva arra, hogy ezen többé-kevésbé segítsen, mert könnyen betanulható, különösebb díszleteket és kosztümöket nem igénylő, haladószerű, szórakoztató és nevelő, a mai társadalom problémáival foglalkozó színműveket hozott. És mindamellett, hogy meglehetősen példányszámban jelentek meg az említett sorozat füzetei, a bennük közölt színdarabokat aránylag kevésszer mutatták be. A műkedvelők jórésze — de talán még inkább az egyesületek vezetői — azzal érveltek, hogy »a régi darabokat a közönség jobban kedveli, ha azokat adjuk, több a jövedelem, az egyesületnek pedig pénz kell!« Valójában pedig még dúlt bennük a harc a régi és az új között. A múlt szellemi hagyatéka még nyomasztóan éreztette hatását és — ami talán a legfontosabb — még sok helyen nem látták világosan, milyennek kell lennie az egészséges műkedvelésnek és távolról sem voltak tisztában azzal, milyen nagy feladatok várnak a műkedvelő színjátszásra az új ember szellemi fejlesztése tekintetében, lévén a műkedvelés kultúrmunkánknak talán legeredményesebb és a közönséget legjobban vonzó ága.

A Vajdasági és később a volt Jugoszláviai Magyar Kultúrszövetség tevékenysége, de különösen Pártunknak ezen a téren végzett felvilágosító és irányító munkája, a napisajtó és a HÍD bírálati nem voltak hiábavalók: évről-évre javult a helyzet és igazolta a haladó eszmék igazát. Nemcsak hogy nem veszítettük el a közönséget a haladószerű és komoly társadalmi problémákat feltáró színdarabok bemutatásával, ellenkezőleg: műkedvelőink előadásai mind nagyobb látogatottságnak örven-

denek, népünk kultúrigényei állandóan növekednek, ami új kultúregyesületek megalakításához, igényesebb repertoár-politikához, tevszerűséghez és jóval magasabb színvonalhoz vezet.

A múltévi műkedvelőverseny után a HID-ban már ezt a megállapítást olvashatjuk:

»Műkedvelő színjátszásunk, amely pár esztendővel ezelőtt még a vidéki komédiázás legalacsonyabb színvonalán mozgott és amely az öncélú primadonnáskodáson kívül jóformán semmit sem nyújtott a közönségnek, de a legtöbb esetben magának az egyesületnek sem — ma már értebb, emelkedettebb színvonalon áll és tárgyilagosan megállapíthatjuk: igényesebb munkát végez. A műkedvelő színjátszás irányítói és művelői — egynéhány kivételével — végre fölismerték, hogy a színpad nem csupán a szórakoztatást és főleg nem az öncélú mulattatást, hanem mindenek előtt a nevelés földatát állítja a műkedvelő elé. A kettős nevelését: az önnevelést, amely az együttes minden tagját világnézeti és kulturális tekintetben erősíti — és a népművelést, amely a jól megválogatott műsor helyes földolgozásán és előadásán át érvényesül.«

A fenti megállapítás már határozottan azt bizonyítja, hogy műkedvelésünk »magáratálalt« és jó úton halad.

Meg kell említenünk a kultúréletünket is átfogó versenyt és verseny-szellemet, amely a többi hatóerővel együtt igen fontos feladatot végzett kultúréletünk, tehát a műkedvelő színjátszás gyors átalakítása szempontjából is. Éppen a verseny nagy mozgósító ereje hívott életre minden évben újabb és újabb kultúregyesületeket és műkedvelőcsoportokat s nagyban hozzájárult az előadások színvonalának emeléséhez, valamint a helyes darabmegválasztáshoz. Továbbá: a már megalakult, de csak időszakosan működő egyesületek jórésze fokozatosan áttért az állandó munkára, úgy hogy folyton nő azoknak az egyesületeknek és műkedvelőcsoportoknak a száma, amelyek már egész éven át folytatták hasznos munkálkodásukat. Amellett, hogy erősen előrelendítette a műkedvelők önképzését, pozitívan hatott a verseny a közönségre is: jobban megválogatott és alaposabban előkészített színdarabokat láthatott. A verseny, az összehasonlítás lehetősége vonzólag hatott a közönségre és jelentősen növelte a nézők számát. Az idei verseny folyamán — két hónap alatt — megtartott magyar versenyelőadásoknak 43.000 nézője volt!

Az első vajdasági műkedvelőverseny 1946-ban zajlott le az akkori Vajdasági Műkedvelőegyesületek Szövetségének rendezésében, 172 csoport részvételével. Ezen a versenyen kevés magyar műkedvelő együttes vett részt. 1947-ben, a második versenyen már 30 magyar színjátszó csoportot láttunk a 171 résztvevő műkedvelőcsoport között. Ezen a versenyen nyilvánultak meg azok a fogyatékoságok, amelyeket már említettünk. A műkedvelőegyesületek harmadik versenyén, 1948 tavaszán, a 163 résztvevő csoport között csak 19 volt magyar. Ezen a versenyen már érvényre jutott az ezen a téren folytatott munka, valamint a verseny hatása: az előadások legtöbbször jó darabválasztásról tanuskodott, fejlődött a díszletezés, jobbák voltak a kosztümök és a szereptudás is kifogástalan volt.

A három verseny eredménye felfedte műkedvelőcsoportjaink jó oldalait, de rámutatott alapvető fogyatékoságaira is. A hibák kiküszöbölése céljából a közben megalakult Vajdasági Kultúregyesületek Szövetsége az ezévi verseny meghirdetése alkalmával újítást alkalmazott: az eddig szokásos minőségi versenyt megelőző két hónapra (1948. XII. 1-től

1949. II. 1-ig) 10 pontból álló előversenyt hirdetett. Az előverseny célja az volt, hogy szervezetileg megerősítse az egyesületeket (műkedvelő csoportokat és amatőrszínházakat) és ezáltal megalapozza a sikeres munka lehetőségeit.

II.

Az előverseny kitzúzte mindazon feladatokat, amelyeknek megoldását ma már — tekintettel népünk kultúrigényeire — minden színjátszó csoporttól megkövetelünk:

1. A műkedvelő csoportok tömegesítése új tagok bevonásával
2. A tagok politikai nevelése és szakképzése
3. A vezetőségi ülések rendszeres megtartása
4. A próbák rendszeres megtartása
5. Minél több bemutató előadás rendezése
6. A bemutatott darab minél többszöri megismétlése
7. A nézőközönség számának növelése
8. Vidéki vendégszereplések
9. Vendégszereplések megszervezése az egyesület működési területén
10. Rendes havi jelentésszolgálat.

Az előversennyel kapcsolatban az általános kíváncsóság az volt, hogy az egyesületek az előverseny minden pontja alapján versenyezzenek. mert elsősorban is ez lendítené előre fejlődésüket és küszöbölne ki fogyatékoságaikat. Hogy egyesületeink milyen mértékben vettek részt az előversenyben (itt csak a versenyben résztvevő 73 magyar csoportról van szó) a következő táblázat mutatja:

Az előverseny egyes pontjaiban	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	I—X
Részt vett	50	29	50	54	47	48	44	15	22	41	400
Nem vett részt	23	44	23	19	26	25	29	58	51	32	330

A táblázatból világosan láthatjuk, milyen fontosságot tulajdonítottak műkedvelő együtteseink az előversenynek. De megmutatja a táblázat azt is, hogy a jövőben mire kell nagyobb súlyt fektetnünk. Még nem lehetünk elégedettek a műkedvelők önképző, szakképesítő és eszmei nevelő munkájával, mert — amint a táblázat mutatja (II) — csak 29 együttes felelt meg e tekintetben a követelményeknek, 44 pedig keveset vagy semmit sem dolgozott ezen a téren. Elégedetleneknek kell lennünk a VIII. (vendégszereplés) és IX. (vendéglátás) rovat adataival is. A többi többé-kevésbé kielégítő (noha a tárgyi adottságok alapján jobb is lehetne) ha figyelembe vesszük, hogy több drámai csoport megalakulását éppen a verseny mozgósító ereje segítette elő. Ezek — mint teljesen új alakulások — még küzdenek a szervezeti nehézségekkel, rövid idő alatt készültek fel a minőségi versenyre és amiatt nem mindenben felelhetnek meg az előverseny követelményeinek. Az új egyesületek és műkedvelőcsoportok további feladata az, hogy folytassák munkájukat és újabb tagokat bevonva, alakítsanak kultúregyesületet, mert célunk, hogy minden magyarlakta községben magyar kultúregyesületet alakítsunk.

Azért tértünk ki részletesebben az előversenyre, mert az idei verseny befejezésével nem szűnt meg ez a munkaforma. Egyesületeinknek és műkedvelő alosztályainknak tovább kell dolgozniuk ezen a téren, mert a jövőévi verseny is két részből áll (az erre vonatkozó utasítást május folyamán kapták meg a kultúregyesületek és amatőr színházak), azzal a különbséggel, hogy az előverseny nem csak két hónapig tart — mint az idén, hanem az egész 1949 évi munka az előversenyhez tartozik. Ez a tény új feladatok elé állítja egyesületeink vezetőségét. Arra kell törekedniük, hogy az előversenyben felvett munkáikat az év folyamán se lassudják és a verseny feltételeit állandóan teljesítsék.

Az előverseny eredményeinek nyilvántartása során kitűnt a pontos jelentésszolgálat nagy fontossága. Néhány egyesület a verseny folyamán csak azért nem jutott a megérdemelt helyre, mert havi jelentéseik hiányosak voltak és nem érkeztek be időre.

III.

A magyar műkedvelőcsoportok minőségi versenye február 6-án kezdődött és március 27-én fejeződött be. Tekintettel a versenyben résztvevő egyesületek számára (73), a selejtező versenyeket járásonként kellett lebonyolítani. Sőt három járásban (Knezsevác, Kikinda és Kula) a járási versenyek előtt csoportversenyeket tartottak, hogy a járási versenyen már csak a csoportgyőztesek vesznek részt.

A knezseváci járás egyik csoportversenyét Csókán tartották meg. A csókai »József Attila« kultúregyesület műkedvelői Ludas Matyit, a padéi műkedvelők Csehov »Jubileumát« adták elő. A csókai egyesület győzött. A másik csoportverseny Bánátszko Arangyelovón folyt le. Az arangyelovói kultúregyesület Nusics »Analfabétáját« mutatta be, a verbicai műkedvelők »Sári bírót« adták elő, a kereszturi kultúregyesület műkedvelői a »Tévedések napjával« vettek részt a versenyen. A versenyben az arangyelovóiak jutottak tovább.

A kikindai járásban is két csoportban versenyeztek: Tóban és Bocsáron. Tóban a helybeli »Petőfi Sándor« kultúrkör együttese az »Analfabétát« adta elő, a kisoroszi »Petőfi Sándor« nevű kultúregyesület műkedvelői Szuhodolszki színdarabját a »Zöld ágat« játszották. A bírálóbizottság a tóbai együttest találta jobbnak. Bocsáron a beodrai kultúregyesület műkedvelői Nusics »Képviselőjét« mutatták be, a szajáni parasztszövetkezet kultúrscsoportja a »Kutya« című színdarabot adta elő, a bocsári kultúregyesület műkedvelői Gál László: »Rozi néni írni tanul« című darabját hozták színre — és győztek.

A kulai járásban, Kulán a helybeliek, crvenkaiak és a sziváciak mérték össze tudásukat. A kulai »Petőfi Sándor« kultúrkör műkedvelői az »Analfabétát«, a crvenkai Népkör tagjai a »Megtalált boldogságot«, a sziváci »Kossuth« kultúrkör színjátszó csoportja pedig a »Rozi néni írni tanul« című színdarabot adta elő. A győzelmet a crvenkaiak vitték el. Verbáson a helyi kultúregyesület Moliére »Duda Gyurijával« vett részt a versenyen, a szávinoszeli kultúrkör műkedvelői ugyancsak Moliére-darabot a »Károg a holló« című színművet mutatták be. Az elsőség a verbásziaknak jutott.

Bácskában a zentai, topolyai, zombori, kulai, becsei, palánkai, odzsaí és noviszádi járásban folytak a versenyek.

A zentai járási versenyt Kanizsán tartották; öt műkedvelőcsoport lépett fel: a kanizsai kultúregyesület műkedvelői (»Tévedések napja«),

a moholi kultúregyesület (Darvas: Szakadék), a horgosi szakszervezeti kultúrcsoport (Csikós), a martonosi kultúregyesület csoportja (Csikós) és az adai szakszervezeti kultúrcsoport (Zöld ág). Első lett a kánizsai csoport és ezzel megszerezte a jogot, hogy részt vegyen Felesőbácska elsőségéért folyó versenyen.

Topolyán, a járásversenyen a moravicai kultúrkör műkedvelői Molliére: »Botcsinálta doktor« I. felvonását, a kishegyesi »Petőfi« népkör műkedvelőcsoportja Dickens: »Házitücsökjének« III. felvonását, a topolyai mezőgazdasági gépállomás szakszervezeti csoportjának színjátszó csoportja a »Zöld ágat« és a topolyai asztalos szövetkezet kultúrcsoportja a »Tévedések napja« II. felvonását mutatta be. A járás első műkedvelőegyüttesének címét a kishegyesiek nyerték el.

Kulán a csoportversenyek két győztese: a crvenkai és verbászi műkedvelők versenyeztek. A verseny a crvenkai csoport győzelmével végződött.

A zombori járás bajnokságát Bezdánban tartották meg négy kultúrkör műkedvelő csoportjainak a részvételével. A telecskaiak a »Reményt«, a szvetozár-mileticsiek a »Tévedések napját«, a bács-monostoriak »Ludas Matyit« és a kupuszinaiak a »Szakadékot« hozták színre. A telecskai »Petőfi Sándor« kultúrkör csoportja jutott tovább a versenyben.

Becse elsőségéért a helyi kultúregyesületek versenyeztek: a »József Attila« kultúrkör műkedvelői Gogolj: »Házasság« és a »Petőfi Sándor« kultúregyesület színjátszói Szigligeti: »Liliomfi« című színdarabját játszották.

A zsabalyi járásban csak a loki »Egység« kultúregyesület műkedvelő együttese jelentkezett a versenyre és így mint a járás egyedüli csoportja lépett színre Noviszádon a délbácskai csoportok versenyében.

A palánkai és odzsáci járásból jelentkezett három műkedvelő csoport közösen versenyzett Gomboson. A bácskapalánkai »Petőfi Sándor« egyesület műkedvelőcsoportja Sárközi: »Dózsa Györgyét«, a bogoejvői kultúregyesület Balázs Anna darabját: »Petőfi a bíróság előtt«, a doroszlói színjátszók pedig Móricz Zsigmond: »Nem pihen a kalapács« című színművét adták elő. Első lett a palánkai együttes.

A temerini kultúregyesület műkedvelői a »Ludas Matyival«, a kátyi színjátszók Kerék György: »Maradok az ekeszarvánál« című darabjával, a rumenkai kultúregyesület tagjai Benke Tibor »Kuruzsló« című színdarabjával vettek részt a noviszádi járásversenyen. A győzelmet a temeriniek vitték el.

Bánátban szintén február 13-án, 20-án és 27-én tartották meg a műkedvelők járási versenyét.

A knezseváci járás versenyét Csókán rendezték meg. A knezseváci »Petőfi Sándor« kultúrkör műkedvelői Csehov: »Kondás lánya«, az orosz-lámosi »József Attila« kultúregyesület színjátszói az »Analfabéta«, a csókai »József Attila« kultúrkör együttese pedig a »Ludas Matyi« című színdarabbal lépett fel. A versenyt a csókai együttes nyerte.

A kikindai járási verseny színhelye Kikinda volt. A versenyen a már lezajlott csoportverseny győztese, a tóbai »Petőfi Sándor« kultúregyesület csoportja (Analfabéta) és a bocsári kultúrkör tagjai (Rozi néni írni tanul) vettek részt. A bíráló bizottság a tóbai csoportot bocsátotta a felsőbánáti versenyre.

Magyarcsernyén bonyolították le a begai járási versenyt, amelyen három kultúregyesület műkedvelői mérték össze tudásukat. A magyarcsernyei »Ady« kultúregyesület csoportja Breinik: »Lázadók« című színművet játszotta.

darabját adták elő, a tordai kultúregyesület színjátszói Gárdonyi »Bor« című színművét mutatták be, a bánátszki-dvori »Jövő« kultúregyesület műkedvelői Molière »Duda Gyuriját« hozták színre. Első lett a banátszki-dvori együttes.

A temesi járás versenyét Zsitistén tartották. A lukácsfalvi kultur-egyesület műkedvelői Török Rezső »Narancs« című színdarabját mutatták be, a magyar itabéi kultúrkör együttese Balázs Anna: »Petőfi a bíróság előtt« című darabját adták elő, az écskai kultúregyesület Kovács András: »Stradivárius« című színdarabjával lépett fel. A verseny győztese a magyar itabéi csoport.

A jása-tomici járásban a kanaki együttes győzött. Részletes jelentést még nem küldtek be a versenyről és a résztvevőkről.

Az alibunári járáshoz tartozó Ürményházának a verseci járás egyesületeivel kellett volna versenyeznie, de a verseci járás kultúregyesületeinek szövetsége a versenyt nem szervezte meg és így a járás műkedvelőinek erőpróbája elmaradt.

A Szkorenovácon rendezett járási versenyen a kovini járás mindkét magyarlakta községe képviseltette magát. A kovini »Rákóczi« kultúregyesület színjátszó csoportja Szuhodolszki: »Zöld ág«, a szkorenováci kultúregyesület műkedvelői pedig »Az elcserélt ember« című színdarabban mutatkoztak be. Az alsóbánáti döntőbe a Koviniak jutottak.

A pancsovai járás versenyén — Debeljacsán is két egyesület lépett fel: a helybeli »József Attila« kultúregyesület műkedvelői (Tévedések napja) és az ivanovói színjátszók (Ludas Matyi). Első lett a debeljacsai együttes.

A városokban a járási erőpróbákkal egyidejűleg folytak a versenyek. Szuboticán, Zentán, Noviszádon és Zrenyaninban voltak versenyek, Zombor, Apatin, Kikinda, Pancsevó és Versec területéről csak egy-egy műkedvelőcsoport jelentkezett és így előzetes verseny nélkül képviselték városukat a későbbi versenyeken.

A Szubotica város bajnokságáért folyó versenyen részt vett a palicsi amatőrszínház (Sári bíró), a bajmoki »Dózsa György« kultúrkör műkedvelő együttese (Sári bíró), a »Zmajevác« üzemi csoportjának színjátszó-csoportja (Maupassant: Chatreusi szőlőművesek), a zsedniki kultúregyesület (Molière: Botcsinálta doktor) és a ludasi »József Attila« kultúregyesület együttese (Csehov: Medve). Szubotica város legjobb műkedvelőcsoportjának címét a palicsiak érdemelték ki.

Zentán a kultúregyesület a Tévedések napját, az amatőrszínház a Házasságot, a textilgyár szakcsoportjának műkedvelői Weigand darabját: Építjük a jobb jövőt, az »Ivo Lola Ribar« ifjúsági kultúregyesület tagjai a Kondás lányt és a felsőhegyi »Petőfi« kultúregyesület színjátszói a Gulyást mutatták be. Az amatőrszínház jutott tovább a versenyben.

Noviszádon két csoport versenyzett: a belvárosi kultúregyesület színjátszói (Tévedések napja) és a »Proletár« kultúregyesület műkedvelői (Gulyás). Az első helyet a belvárosiak nyerték el.

A járási versenyek lebonyolítása után sor kerül a Bánát, azaz Bácska legjobb magyar műkedvelőegyüttese címéért folyó versenyre. Felsőbánát legjobb együttese a zrenyanini »Petőfi« népkör, alsóbánáté az itabéi csoport volt. »Bánát legjobb magyar műkedvelőcsoportja« címet a zrenyaniniek nyerték el. Délbácska első műkedvelőcsoportja Crvenka lett, míg felsőbácskái a palicsi amatőrszínház, amely a későbbi versenyen »Bácska legjobb magyar műkedvelőegyüttese« címét is kiérdemelte.

A vajdasági magyar együttesek Kikindán megtartott döntő versenyen a bácskai és bánáti első helyezetteken kívül részt vettek a kikindai »József Attila« kultúregyesület műkedvelői, akik a »Mélyek a gyökerek« című színdarabbal védtek a multévi versenyen kiérdemelt »Vajdaság legjobb magyar műkedvelőcsoportja« címet és az ezzel járó vándorzászlót. A kikindaiaknak sikerült most már másodizben is megnyerni a legjobb vajdasági magyar műkedvelőcsoport címet.

IV.

Ha a versenyen résztvett egyesületek számát összehasonlítjuk az elmúlt két év idevonatkozó számadataival (1947-ben 33 műkedvelőcsoport lépett fel a versenyelőadásokon, 1948-ban pedig csak 19, mert a verseny későn kezdődött), örömmel állapítjuk meg, hogy sokat értünk el ezen a téren is, hogy népi színjátszásunk tömegesedik és népi kultúránkban igen jelentős hivatást tölt be. Még örvendetesebb ez az eredmény, ha megállapítjuk, hogy az idén a 43 bácskai csoport mellett az eddig aránylag gyengén képviselt Bánátban már 30 csoport vett részt a versenyen. Ha erről a sikerről beszélünk, meg kell említenünk a verseny kezdeményezőit és szervezőit, a Vajdasági Kultúregyesületek Szövetségét, valamint a kultúregyesületek járási és városi szövetségeit, amelyek közzetlen segítséget nyújtottak a szervezésben és — amint az eredmények is mutatják — jó munkát végeztek.

Örömmel töltönek el bennünket az elért eredmények, mert mindenél szemléltetőbben érzékeltetik a szocialista társadalom népi kultúrájának távlatait — de éppen azért, mert ezen a téren is mind-többet és jobbat akarunk — és kell is akarnunk — nem lehetünk teljesen elégedettek az eredményekkel, mert többet is tehettünk volna. Ha számbaveszszük Vajdaság magyarlakta községeit, megállapíthatjuk, hogy a szervezésben voltak mulasztások is. A versenyen nem találkoztunk Csantavér, Feketics, Bezdán, Volosinovo, Vojlovica és több más község műkedvelő csoportjaival, sőt Apatint és Titelt sem láttuk! A verseci járás egyetlen községe sem vett részt a versenyen, pedig ötnél is többet vehetünk figyelembe. Ezek elég komoly mulasztások és a járási szövetségeknek azon kell igyekezniök, hogy ezt minél előbb pótolják. A szerémségieket egyáltalán nem láttunk a versenyen. A kultúrszövetség magyar osztályának kötelessége, hogy többet foglalkozzék a népfelszabadító harcban annyi áldozatot hozott Szerémség magyarságának kulturális életével.

Nem szabad azonban azt sem figyelmen kívül hagyni, hogy egynéhány műkedvelő csoportot éppen ez a verseny hívott életre. A kultúregyesületek járási szövetségei viseljék gondjukat, támogassák őket további munkájukban, mert ezeknek a csoportoknak a legtöbb esetben, különösen falun, kultúregyesületté kell fejlődniök. Általában, hiba volna azt hinni, hogy egyesületeink már túl vannak a szervezési nehézségeken és nem szorulnak támogatásra, ha már egy ideje működnek is. Még a hosszabb multra visszatekintő egyesületeknél is előfordul, hogy egyes alosztályaik és csoportjaik szervezetileg lazák és csak alkalmilag működnek.

A versenyen részt vett együttesek között két ifjúsági, két parasztszövetkezeti és kilenc szakszervezeti csoportot találtunk, a többi színjátszócsoprot a kultúregyesületek műkedvelő alosztályai közül kerültek ki. A tavalyi verseny két ifjúsági és két szakszervezeti csoportjához viszonyítva haladásról beszélhetünk. Határozott fejlődést jelent ez, mert a

kilenc szakszervezeti csoport fellépése arról tanuskodik, hogy munkáságunk fokozottabb mértékben és tevékenyebben vesz részt a kultúr munkában. Tegyük még hozzá, hogy a kultúregyesületek műkedvelő csoportjaiban az idén már jóval több munkást találtunk, mint az előző években. Az a tény, hogy a versenyen nem találkoztunk termelő parasztszervezeteink kultúr csoportjaival, még egy feladatot ró ránk: fokozottabb érdeklődést kell tanusítanunk a parasztszervezetek kulturális élete iránt és támogatnunk kell őket ebben a munkában. Tekintsék ezt a feladatuknak a városi kultúregyesületek is.

A csoportok erejét, feladatvállalását és politikai érettségét abból állapíthatjuk meg, hogy milyen színdarabot választottak. Ebből láthatjuk talán a legvilágosabban, a vidéki színjátszás alacsony szintjének melyik rétegében mozgunk, de meglátjuk azt is, mely egyesületeink állnak feladatuk magaslatán és melyek szolgálják már öntudatosan népnevelésünk céljait.

A versenyen előadott színdarabok összegezésével a következő képet kapiuk: Molière-darabot (Duda Gyuri, Botcsinálta doktor, Károg a holló) hat együttes, Maupassant: Chatreusi szőlőgazdát egy csoport, Dickens: Házitücskét egy egyesület, Csehov-művet (Medve, Jubileum, Házasság, Kondás lány, Vanya bácsi) 8 egyesület, Nusics-darabot (Analfabéta, Képviselő, Miniszterné) 7 egyesület mutatott be, Ludas Matyi 4, Sári bíró 3, Csikós 3, a Liliomfi 1, a Gulyás 2, a Szakadék 2. A lázadók 1, a Rozi néni írni tanul 2, A kutya 1, Építjük a jobb jövőt 1, Petőfi a bíróság előtt 2, Dózsa György 1, Nem pihen a kalapács 1, Zsagár úr megtér 1 egyesület műsorán szerepelt. Katajev Tévedések napját 9, Szuhodolszki Zöld ágát 4 és a Mélyek a gyökerek-et és a Reményt 1-1 együttes vitte színre.

A felsorolt színművek a Kultúrszövetség magyar osztálya által ajánlott keretrepertoárból valók vagy pedig a szubotocai magyar népszínház műsorzámai. Nyolc műkedvelőcsoport bemutatásra nem ajánlott darabbal lépett fel. (Pénztárca, A megtalált szerencse, A bor, A naranas, Sztravdivárius, Az eleserélt ember, Maradok az ekeszarvánál, Varázsló). A verseny repertoárjából kitűnik, hogy a többség a darabok megválasztásánál feladata magaslatán állt. A komoly társadalmi problémákkal foglalkozó drámák mellett a könnyebb műfajt képviselő vígjátékot is megtaláljuk. Jellemző azonban, hogy egyesületeink már a klasszikusok felé orientálódnak. Kifogás alá csak a 8 repertoáron kívüli darab esik. Ezeknek műsorátüzése arra int bennünket, hogy még fokozottabban foglalkozunk műkedvelőink politikai nevelésével. Öröndetes, hogy a magyar írók művei mellett ott látjuk az orosz, szovjet és délszláv írók műveit, valamint nyugat haladószellemű íróinak és klasszikusainak színdarabjait is. A helyes darabválasztással műkedvelő csoportjaink többsége nemcsak bemutatta más népek haladó drámái irodalmának jelesebb műveit, hanem egyben hasznos munkát végzett: nevelte a közönséget.

A műsor kapcsán megemlítjük még azt is, hogy műkedvelőink több helyen nehezen jutottak színművekhez, mert ezekben nálunk még hiány észlelhető. Az előadásra alkalmas színdarabok legfőbb forrása a »Színpadunk« sorozat, amely már több mint két éve rendszeresen megjelenik, de még mindig nem elégítheti ki az állandó növekvő igényeket. A ma-

gyar osztálynak itt is intézkednie kell, hogy egyesületeink minél könnyebben juthassanak jó színdarabhoz. Ezenkívül még egy fontos dolgot kell szem előtt tartanunk: a Vajdasági Kultúrszövetség Magyar Osztálya által ajánlott keretrepertoár állandó bővítését.

A városi egyesületeknél, valamint a járási győztesek többségénél a rendezés, a szereptudás, a játék, a maszk és a díszlet egyaránt kielégítő volt. Ezzel nem azt akarjuk mondani, hogy ezen a téren nincs már tennivalónk, csupán meg akarjuk állapítani, hogy ezen a téren is észlelhető az egészséges fejlődés. Vegyük a rendezést: a falusi csoportoknál ezen a téren több helyen még meglehetősen fogyatékoságok mutatkoztak, hiányzik a szaktudás, de láttunk jó rendezést is — nem is egyszer (Telecska, Itebé, Csóka, Kovin, Kanizsa stb). Ezeknek az együtteseknek a munkáján meglátszott a Szuboticán megtartott rendezői tanfolyam, a rendezői értekezletek és a Magyar Népszínház vidék-járásainak építő hatása. A díszletezést külön problémának kell tekintenünk, mert többé-kevésbé az egyesület anyagi erejétől függ.

A városi műkedvelőcsoportoknál a jó, eredeti és utánzástól mentes rendezés mellett meglepő haladást tapasztaltunk a játék, de különösen a díszletezés terén (Kikinda, Palics, Szubotica-i Népkör, Zrenpanin stb). Ezek az együttesek olyan teljesítményt nyújtottak, hogy ebben az esetben már nyugodtan beszélhetünk komoly — amatőrsíkon mozgó — színjátszó művészetről.

A verseny részletes szakelemzését a napokban megjelent új magyar-nyelvű folyóirat, a »Színpad« közli.

Végh Sándor